

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No. 5 - 1971

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

(Tijdvak van 1-5-1971 t/m 31-5-1971)

Maandoverzicht no. 5 - 1971

I N H O U D

No. 1.051.860

<u>I. Het Extremisme in Nederland</u>	Blz.
Analyse van verkiezingsuitslag leidt tot verstrakking van de politiek van de CPN	1
De CPN in de landelijke bouwvakactie	6
De rol van de KEN(ML) in de bouwvakactie	9
De Bond voor Dienstplichtigen - een terugblik	11
De Rode Jeugd	14
Volksunie	16
<u>II. Ontwikkelingen in de internationale communistische beweging</u>	
Beknopt overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in de communistische beweging in de laatste weken	17

HET EXTREMISME IN NEDERLAND

Analyse van verkiezingsuitslag leidt tot verstrakking
van de politiek van de CPN

Het CPN-partijbestuur is op 8-5-1971 bijeengekomen om zich te bezinnen op de resultaten van de verkiezingen voor de Tweede Kamer, die eind april werden gehouden en om naar aanleiding daarvan de koers van de partij tot aan het partijcongres, dat in 1972 zal plaatsvinden, te bepalen.

Hoewel in de officiële partijcommentaren de verkiezingsresultaten beschouwd worden als een overwinning omdat aan de regering De JONG een nederlaag is toegebracht, blijkt zowel in hogere als in lagere partijkringen de uitslag van de verkiezingen als teleurstellend te zijn ervaren, omdat "tegenover de achteruitgang van rechts geen versterking (staat) van de arbeidersbeweging" (voorzitter HOEKSTRA in "De Waarheid" dd. 14-5-1971). Tot in de hoogste partijregioenen had men gerekend op een forse winst van twee of drie zetels. Op grond van die verwachting verklaarde de CPN zich voor de verkiezingen bereid om onder bepaalde voorwaarden aan een kabinet met een progressief program haar parlementaire steun te verlenen. Nu aan die verwachting niet is voldaan, verklaarde de heer HOEKSTRA in zijn rede voor het partijbestuur: "Jammer genoeg is de tijd nog niet rijp voor een linkse regering". De partijleiding heeft daarom bepaald dat in de komende periode "een verscherpte en onverzoenlijke oppositie buiten en binnen het parlement" zal worden gevoerd; "een oppositie die nu kan steunen op een actieve meerderheid van de bevolking".

Verheugd toonde de CPN-voorzitter zich over "de verdere aftakeling van de PSP", "een steunpunt van het revisionisme", dat "volledig in handen was geraakt van revisionistische renegaten en partijvijanden van het slechtste soort".

In het licht van deze uitspraken over de PSP is het op zijn minst merkwaardig te noemen dat de CPN-leiding, bij gelegenheid van de verkiezingen voor de Eerste Kamer*) die op 29 april 1971 hebben

*) Op grond van onjuiste perspublicaties werd in MO 4-71 gesteld dat één CPN-zetel in de Eerste Kamer door loting verkregen werd. Het proces-verbaal wijst uit, dat de CPN in drie groepen een restzetel behaalde. Bij de loting die overigens wel heeft plaatsgevonden, was de CPN niet betrokken.

plaatsgevonden, met de PSP een accoord heeft gesloten, dat erop neer kwam dat enkele CPN-leden van de Staten van Noord-Holland en Friesland op de PSP-kandidaten zouden stemmen en de PSP-Statenleden in de overige provincies op de kandidatenlijst van de CPN. Door dit accoord behaalden beide partijen één zetel meer in de Eerste Kamer dan zonder accoord het geval geweest zou zijn.

De organisatie van de partij

Terwijl vóór de PB-zitting van 8 mei door prominente PB-leden nog gesproken werd over de moeilijke objectieve omstandigheden waaronder de CPN een verkiezingsoverwinning moest bevechten, zocht HOEKSTRA de oorzaak voor de geringe vooruitgang van de partij binnen de partij zelf.

De uitslag laat volgens de partijvoorzitter dezelfde stagnatie zien, die ook bij de interne gang van zaken in de partij al jaren wordt gesignaleerd, maar die desondanks blijft voortbestaan en funest zal zijn als zij niet effectief wordt bestreden. Het partijbestuur heeft dan ook opdracht gegeven dat in de partij een brede discussie op gang gebracht moet worden om de geest van defaitisme en zelfgenoegzaamheid, de voortwoekerende demoralisatie die de partij in zijn greep heeft, te doorbreken. In een op ideologische versterking gerichte campagne zullen, aan de hand van de werken van vooral STALIN ("De grondslagen van het Leninisme"), MAO TSE TOENG en De GROOT ("De dertiger jaren"), "sectarisme", "opportunistische verwatering" en "parlementaristische overdrijving" bestreden moeten worden. Vooral de CPN-vertegenwoordigers in de Openbare Lichamen werd verweten dat zij zich teveel inzetten voor de openbare zaak en een te gering deel van hun krachten wijden aan de partij. Overigens zullen alle functionarissen aan een kritische beoordeling onderworpen moeten worden. Als criterium zullen daarbij gelden de tijdens de verkiezingscampagne ontplooidde activiteiten. Niemand zal kritiek bespaard mogen blijven op grond van leeftijd of positie in de partij.

Hoewel het niet de eerste keer is dat een partijleider in lovende bewoordingen over STALIN spreekt (op het 23e partijcongres propageerde de heer De GROOT een internationale herwaardering van STALIN), verdient het ditmaal toch bijzondere aandacht omdat het gebeurt in verband met het doorlichten van de leidende posities in de gehele partij. Er mag dan ook worden verwacht dat nu ernst gemaakt zal worden met het reeds voor de verkiezingen bestaande,

maar toen in verband met mogelijke negatieve publiciteit niet uitgevoerde voornemen van de partijleiding, een aantal meer of minder bekende partijgenoten te royeren of tenminste uit hun kaderfuncties te ontzetten.

De hardere lijn ten aanzien van de partijdiscipline zal ongetwijfeld ook gelden voor de afdracht van de contributie en de inning van de donaties, aangezien de partij momenteel, mede als gevolg van de uitgaven voor de verkiezingscampagne, in een zorgelijke financiële situatie verkeert.

Accentverschuiving in de eenheidspolitiek

De verkiezingsresultaten hebben de CPN-leiding ook aanleiding gegeven om enige accentverschuivingen aan te brengen met betrekking tot de in de komende tijd te voeren eenheidspolitiek. Vóór de verkiezingen gaven verschillende CPN-woordvoerders te kennen dat de partij wel geporteerd was voor het samen met de PvdA ondersteunen van een progressieve regering. Daarover wordt nu met geen woord meer gesproken. De partijleiding blijft weliswaar van mening dat samenwerking met sociaal-democraten noodzakelijk is, maar alleen "voor en in de actie".

Ook ten aanzien van de vakbewegingspolitiek zijn de accenten enigszins verschoven. Voorheen was het streven van de CPN erop gericht zoveel mogelijk partijleden te doen toetreden tot het NVV; in de toekomst zal, wellicht onder invloed van het NVV-besluit een beslissing over het toelaten van CPN'ers als lid nog uit te stellen, ernaar gestreefd worden zoveel mogelijk NVV-leden in communistische richting te beïnvloeden door de CPN te laten fungeren als "een zweep achter de rug van de vakbeweging", omdat volgens de opvatting van de CPN de vakbonden niet bereid zijn uit eigen initiatief de strijd aan te gaan.

Evenals bij de herziening van de partij-organisatie komt ook bij de eenheidspolitiek een hardere lijn naar voren, die inhoudt dat de partij minder dan voorheen geneigd zal zijn terwille van een goede relatie met NVV of PvdA een zekere matiging in haar eisen te betrachten.

De autonomie-politiek

In leidende CPN-kringen was het tot voor kort gebruikelijk om de autonomie-politiek tegenover de leden voor te stellen als de zelfstandige koers van de CPN, onafhankelijk van de internationale communistische beweging. Partijvoorzitter HOEKSTRA heeft in zijn rede voor het partijbestuur het zwaartepunt verlegd naar de meer internationale aspecten van het autonomie-beginsel door met instemming te citeren uit een Noordkoreaans blad, waarin autonomie gedefinieerd wordt als de evenwichtige verhouding tussen de nationale en de internationale plichten van een communistische partij.

De mogelijkheid van meer contacten met de internationale communistische beweging werd wel zeer duidelijk aangegeven door de opmerking van de heer HOEKSTRA, dat de veranderingen, die zich volgens hem in reeksen van partijen voltrekken en waarvan de Londense conferentie van januari 1971 een voorbeeld gaf, het noodzakelijk maken te streven naar contacten op ideologisch gebied - "op basis van volstreekte eerbiediging van de autonomie, met uitsluiting van inmenging en met het gebruik van ervaringen zonder deze te kopiëren".

De door de heer HOEKSTRA gegeven interpretatie van het autonomie-beginsel is binnen de CPN geen nieuw geluid. Reeds in februari 1970, tijdens het 23e partijcongres, waarschuwde de heer De GROOT voor het met de autonomiepolitiek nauw verbonden gevaar van provincialisme, het zich blind staren op de eigen Nederlandse situatie door geen lering te trekken uit door andere CP'en opgedane ervaringen.

In leidende CPN-kringen is, vooral onder invloed van oud-partijvoorzitter De GROOT, het besef gegroeid dat de situatie van isolement, waarin de CPN nu al vele jaren verkeert, niet eeuwig kan blijven bestaan omdat communisten toch "deel uitmaken van die wereldwijde arbeidersbeweging" die, aldus De GROOT in een artikel over Rosa LUXEMBURG in "De Waarheid", "tijdelijk door bedrog en verraad op dwaalwegen raakt doch zich steeds weer herstelt, dwars door alle moeilijkheden heen met de onweerstaanbaarheid van een natuurkracht". Dit besef, dat de CPN niet los van de "wereldwijde arbeidersbeweging" kan bestaan, noodzaakt de CPN-leiding om op een of andere manier het contact met de internationale communistische beweging te herstellen. Voorlopig slechts op ideologisch gebied en met partijen, die er blijk van ^{de}gegeven hebben, zoals met name genoemde Chinese en Noordkoreaanse partij, op sommige punten van de

leer (in dit geval de autonomie der partijen) een met dat van de CPN overeenkomend standpunt te huldigen.

Sinds het najaar van 1969 streeft de CPN op voorzichtige wijze naar het op een of andere manier herstellen van de betrekkingen met de CPSU. Dat de CPN-leiding de accenten inzake de autonomie-politiek enigszins heeft verlegd naar de internationale aspecten van die politiek, zal ongetwijfeld mede bedoeld zijn om het gesprek met de CPSU, waarvan verwacht wordt dat het nu, na de verkiezingen, weer op gang zal komen, te vergemakkelijken.

De CPSU heeft van haar kant geen enkele stap gezet die een voortzetting van het gesprek in de weg zou kunnen staan. "Waarheid"-correspondent G. POTHOVEN, die in Moskou het 24e CPSU-congres bijwoonde, werd daar op bijzonder hartelijke wijze ontvangen. CPSU-functionarissen hadden zich verheugd getoond over dit eerste contact na jaren van verwijdering. In gesprekken hadden zij er bovendien de aandacht op gevestigd dat naar hun mening verschil in politieke opvattingen een kameraadschappelijke relatie niet in de weg hoefde te staan.

De CPN in de landelijke bouwvakactie

Om de werkgevers in de bouwnijverheid te dwingen de CAO-besprekingen te hervatten op basis van de door de drie landelijk erkende bouwvakbonden gestelde eisen, besloten de bondsraden van die bonden op 26 april j.l. over te gaan tot acties op de bouwobjecten.

Deze ontwikkeling kwam voor de CPN-leiding niet onverwacht en zij had dus haar maatregelen getroffen. Zo hadden alle districtsbesturen opdracht ontvangen door middel van manifesten de bouwvakkers op te roepen tot eenheid en actiebereidheid. Door de leiding van de communistische bouwvakbond ABWB werd het parool verstrekt de komende acties gedisciplineerd en volgens de richtlijnen van de drie erkende bonden te doen verlopen. Ook de publicaties in het dagblad "De Waarheid" waren hierop afgestemd, waarbij echter de door de bonden gestelde CAO-eisen minimum-eisen werden genoemd.

De door de hoofdbesturen van de landelijk erkende bouwvakbonden uitgestippelde tactiek voor de op 29 april te starten acties op de objecten beoogde het organiseren van "prik-stakingen", doch het was de Amsterdamse communistische bouwvakleiders uit informatie gebleken, dat de erkende bonden eventuele spontane stakingen van wat langere duur zouden steunen. De CPN kreeg daardoor de gelegenheid in die plaatsen waar zij een reële invloed heeft, het verloop van de acties in sterke mate te bepalen. De actie in de bouwbedrijven kreeg daarom in Amsterdam en de Zaanstreek een ander karakter dan in de overige delen van ons land, waar de bestuurs- en kaderleden van de erkende bonden de actie nagenoeg volkomen onder controle hadden. Wel werden in de andere CPN-districten (overeenkomstig de instructies van de CPN-leiding) manifesten en bedrijfskrantjes verspreid, waarin tot "eenheid van actie" en steun aan de bouwvakactie werd opgeroepen. Ook werd landelijk - zowel in manifesten als in het dagblad "De Waarheid" - fel gereageerd op de door de samenwerkende werkgevers in het bouw- en schildersbedrijf op 18 mei j.l. geplaatste pagina-grote advertentie in de dagbladen. De redactie van het communistische dagblad kwalificeerde de advertentie als "demagogisch" en meende dat daarmee beoogd werd de loonactie van de bouwvakkers in discredit te brengen. In een commentaar op 21 mei beweerde de redactie van "De Waarheid", dat volgens "het verbond van ondernemers" de bouwconcerns als een soort eerste buffer moesten optreden

en geen middel onbeproefd moesten laten om de loonstrijd verdacht te maken. In het commentaar heette het, dat "ook de ondernemers - "niet alleen in de bouw - de huidige actie als een voorbode van gro- "te stukken loonstrijd" gezien hebben.

De bouwvakacties in Amsterdam en de Zaanstreek

In Amsterdam is de CPN er thans in geslaagd een - reeds in januari 1969 gesteld - doel te bereiken: de omvorming van het Amsterdams Bouwvak Comité (ABC) van een vrijwel geheel onder leiding van communisten staand comité tot een comité, waarin naast ABWB-bestuurders, ook bestuurs- en kaderleden van de andere bouwvakbonden (ANB/NVV en St.Josef/NKV) zitting hebben genomen. Dat de communistische invloed in dit comité-nieuwe-stijl nog bijzonder groot is, moge blijken uit het feit dat de militante CPN'er B. v.d. KUIL daarin de functie van voorzitter heeft verkregen.

In de loop van de acties fungeerde dit ABC als coördinerend orgaan tussen de "centrale actieleiding", bestaande uit de dagelijkse besturen van de afdelingen van de drie bonden, en de "objectcommissies" *).

Een tweede doel werd ook al spoedig bereikt: de communistische bouwvakleiders slaagden erin op 3 mei j.l. een gezamenlijke vergadering van "centrale actieleiding" en bouwobjectcommissies te doen besluiten tot de eis "f. 25,-- netto per week erbij" en handhaving van de overige oorspronkelijk gestelde CAO-verlangens. Nauwelijks een week later werd door de "centrale actieleiding" het voorstel van enige "objectcommissies" overgenomen de bouwondernemers te dwingen tot vergoeding van de schade, welke de stakers financieel leden door het verschil tussen stakingsuitkering en normaal verdiend loon. Met aanvaarding van deze eisen was in feite de basis gelegd voor eventuele verdere acties na het sluiten van een landelijk accord met de werkgevers, die - zoals de communistische bouwvakleiders verwachtten - tot minder dan de door de erkende bonden gestelde CAO-eisen zou leiden.

*) Objectcommissies zijn actie-comité's per bouwobject samengesteld uit arbeiders, die lid zijn van bij de actie samenwerkende bonden (ABWB, ANB en St. Josef).

Dat te Amsterdam eerder en meer dan elders in het land tot geregelde staking werd overgegaan kwam - aldus het dagblad "De Waarheid" - doordat de arbeiders onder leiding van de objectcommissies in eensgezindheid en vastberadenheid "koers zetten op de massastaking". Toch bracht de op 6 mei te Amsterdam gehouden bouwvakdemonstratie slechts ongeveer 1.600 bouwvakkers op de been, waaronder afvaardigingen uit de Zaanstreek, Amstelveen, Utrecht en andere plaatsen. Dit was 20% van het aantal, dat de organisatoren hadden verwacht. Toen op 24 mei j.l. bekend werd, dat een overeenkomst over een nieuwe Bouw-CAO was bereikt en dat de erkende bonden de arbeiders opriepen op 25 mei het werk volledig te hervatten, besloot het ABC de stakingen te laten voortduren, omdat eerst gezien moest worden wat er was bereikt. Aangezien dit echter in strijd was met het parool ("de richtlijnen van de bonden volgen") moesten in opdracht van het communistische kader de stakingen op de objecten op 26 mei j.l. beëindigd worden. Het dagblad "De Waarheid" gaf echter in commentaren weer, dat volgens haar mening geen enkele reden te zien is waarom de vakbondsonderhandelaars hebben laten afdingen "op hun inmiddels tot 7½% teruggeschroefde officieel geproclameerde looneis". De bereikte nieuwe Bouwvak-CAO beschouwde de redactie als "een duidelijke minimum-overeenkomst". Het blad adviseerde haar lezers: "Het komt er thans op aan, dat de strijd gevoerd wordt voor een maximale uitvoering van de ontwerp-overeenkomst en wel zo, dat tenminste "de vijftiengulden schoon per object op tafel komt." Een mening, die door de heer R. JANSEN, voorzitter van de ABWB en tevens deel uitmakend van de dagelijkse leiding van het Amsterdamse districtsbestuur der CPN, nog eens werd onderstreept in zijn artikel "Bouwpatroons in mineur" in het communistische dagblad van 28 mei j.l.

De heer JANSEN was er twee dagen eerder (op 26 mei j.l.) in geslaagd een gezamenlijke vergadering van bestuurs- en kaderleden van de samenwerkende bonden met de objectcommissies te bewegen de besluiten, die aan het begin van de acties waren genomen, te handhaven. De bouwpatroons, die nog niet met de uitbetaling van "f.25,-- schoon per week" waren begonnen, kregen deze eis alsnog op tafel gelegd met de andere nog niet gerealiseerde eisen.

Ook in de Zaanstreek slaagden de communisten erin de actie van de bouwvakarbeiders daadwerkelijk te beïnvloeden. Zo wisten zij ondanks verzet van de ANB/NVV op 12 mei in Zaandam een bouwvakde-

monstratie te organiseren. De vakbeweging - zo werd van communistische zijde gesteld - "moet de zweep van de partij achter haar rug weten en zo nu en dan ook voelen".

In verklaringen, namens de partijleiding op enkele vergaderingen van de CPN afgelegd, werd gesteld, dat de CPN een toenemende werkloosheid verwacht en als gevolg daarvan een benedenwaarts gerichte druk op de lonen en een bestedingsbeperking. Gesteld werd dat de CPN zich hierop moet instellen en daar de georganiseerde massastrijd tegenover moet plaatsen. Het optreden van de CPN in de bouwvakactie werd het begin van de massa-acties genoemd, waaraan de communisten - uit een historische opdracht - leiding dienen te geven.

De rol van de KEN-ML in de bouwvakactie

De pro-Chinese "Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland-Marxistisch-Leninistisch" (KEN-ML) heeft getracht zich in de landelijke bouwvakactie te mengen en verspreidde in enkele plaatsen manifesten. Opmerkelijk was dat pas vijf dagen na het begin van de acties deze manifesten verschenen. In deze pamfletten, die heetten uit te gaan van "Arbeidersmacht Bouw", werd opgeroepen tot een algemene staking. In opdracht van vakbondsbestuurders werden in sommige plaatsen de verspreiders (meest studenten) van de bouwwerken verwijderd.

In Amsterdam waren de objectcommissies door CPN-voorlieden geïnstrueerd en hier is het tot verspreiding zelfs niet gekomen. Toen de verspreiders op de objecten verschenen, werden hen de manifesten terstond afhandig gemaakt en zij zelf op nogal hardhandige wijze van de bouwplaatsen verwijderd. De manifesten werden vernietigd.

Enkele dagen later trachtte de KEN-ML een speciale uitgave van haar orgaan "Arbeidersmacht" te verspreiden onder de noemer "Extra editie Bouw". Ook hiermede behaalde KEN-ML weinig succes, omdat de animo van de bouwvakarbeiders voor inmenging van pro-Chinese zijde zeer gering was.

Opmerkelijk was echter wel, dat "Arbeidersmacht" zich conformeerde aan de CAO-eisen, zoals die gesteld waren door het "Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties - Afdeling Bouwvak" (een categorale organisatie, die in haar pamfletten óók opriep tot een volledige staking en de bouwvakkers adviseerde de eisen op te voeren). Evenals het OVB-Bouwvak veroordeelde "Arbeidersmacht" de door

de erkende vakbonden georganiseerde actie en kwalificeerde deze als halfslachtig en bedoeld om het prestige van de bestuurders van de erkende bonden op te voeren.

De organisatoren achter "Arbeidersmacht Bouw" zijn er kennelijk op uit zich te herstellen van het prestige-verlies, dat zij in september 1970 leden tijdens de Rotterdamse havenstaking door toedoen van de CPN. Dit kwam niet alleen tot uiting in de verwijten aan de CPN in de "Extra editie Bouw", maar ook in het blad "Arbeidersmacht" (nr. 4 van dit jaar), waarin werd gemeld, dat nu ook "arbeidersmacht-komitees" zouden zijn georganiseerd in de metaal-, de grafische en de schoonmaakbedrijven, welke samen met "Arbeidersmacht Haven" een landelijke strijdorganisatie zouden vormen. Het blad suggereerde hiermee, dat in die bedrijfstakken, waarin de CPN de laatste maanden tracht actiecomité's en bedrijfsgroepen te formeren, nu ook "Arbeidersmacht" voet aan de grond zou hebben.

De redactie van "Arbeidersmacht" beweerde over de nu ontstane "landelijke strijdorganisatie":

"Zo kunnen we de strijd organiseren op basis van de wil en de eisen van de arbeiders zelf. Zo kunnen we overwinningen boeken, zoals de laatste stukken strijd, waar Arbeidersmacht gevormd is, ons geleerd hebben."

De organisatoren van deze nieuwe "vakcentrale" stellen het lidmaatschap open voor allen, die maandelijks het blad "Arbeidersmacht" willen kopen. Uiteraard zullen - aldus de organisatoren - geen "betaalde vakbondsbonzen" in hun organisatie de dienst uitmaken.

Evenals in de "Extra editie Bouw" werden voor de "Landelijke strijdorganisatie Arbeidersmacht" (dezelfde) contactadressen opgegeven in Amsterdam, Den Haag, Tilburg, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Hengelo en Eindhoven.

De Bond voor Dienstplichtigen - een terugblik

De afgelopen maand was het een jaar geleden dat de Bond voor Dienstweigeraars in Utrecht haar derde congres hield. Dit congres viel midden in een periode waarin de krijgsmacht het controversiële middelpunt was van vele discussies en een klimaat was ontstaan, waarin het plegen van vernielingshandelingen binnen de krijgsmacht sterk was toegenomen. Dit mede als gevolg van de propaganda-activiteiten van de Volksuniversiteit voor sabotage en pseudo-erotiek en - niet in het minst - van de Bond voor Dienstweigeraars.

Nu, een jaar later, vertoont het beeld van Nederland in dit opzicht een heel ander aanzien. Geweldpleging is weliswaar niet in omvang afgenomen, doch op andere objecten dan de krijgsmacht gericht. Er wordt ook geen propaganda meer gemaakt voor sabotage-activiteiten tegen de krijgsmacht.

Het congres van 23 mei 1970 betekende voor de "witte" BVD een mijlpaal en het begin van een geheel nieuwe ontwikkeling, die ondermeer bleek uit de naamsverandering. De Bond voor Dienstplichtigen had radicaal gebroken met haar verleden; individuele dienstweigering werd nog slechts nuttig geacht na een "doodgelopen protestdienst", maar zij zou nooit kunnen leiden tot de omverwerping van het kapitalistische systeem of, op kortere termijn "tot het ongeschikt maken van het leger als instrument tot handhaving van de kapitalistische maatschappij", hetgeen sinds het congres de nieuwe doelstellingen van de organisatie bleken te zijn. De BVD-leiding zag als enige mogelijkheid om haar doeleinden te verwezenlijken het "aankweken van een anti-kapitalistische solidariteit onder de soldaten". Dit had ook in de praktijk enige gevolgen; het zwaartepunt zou moeten worden verlegd van de burgerafdelingen naar de zogenaamde "BVD-soldaten"; deze zouden binnen de kazerne moeten opereren, cellen vormen en trachten de structuur van de militaire samenleving aan te tasten. Zij zouden een revolutionaire strategie moeten voeren, die erop gericht moest zijn, dat "op het moment, dat het leger daadwerkelijk dreigt te worden ingezet tegen bijvoorbeeld een massale studentenbezetting, of tegen een sociale

VERTROUWELIJK

revolutie in Suriname, er een effectieve mouterij uitbreekt, waardoor de kapitalistische machthebbers hun laatste wapens uit handen wordt geslagen". Deze BVD-soldaten zouden moeten worden geruggesteund door de burgerafdelingen buiten de kazerne, die de BVD-soldaten zonodig politiek moeten bijscholen, vergaderruimte verzorgen en eventueel pamfletten moeten verspreiden.

Hier doken echter de eerste grote problemen op. Vele afdelingen waren nog niet toe aan de sprong van de zogenaamde "anti-autoritaire fase" naar de "anti-kapitalistische fase" en zagen derhalve de noodzaak niet in BVD-soldaten te werven en hen op een voldoende hoog politiek niveau te brengen.

De afdelingen, die hier wel aan toe waren, zaten met een ander, zo nodig nog groter probleem: wat zou de actiepraktijk van de BVD-soldaat moeten zijn. Men was het er over eens, dat er een juiste strategie als grondslag van deze actiepraktijk moest dienen, doch men was er evenzeer van overtuigd, dat zo'n strategie slechts ontwikkeld kon worden aan de hand van praktijkervaringen.

Hiermede was de BVD in een vicieuze cirkel geraakt en zelfs de aanwezigen op een eind oktober 1970 te Barchem belegd weekeind konden deze impasse niet doorbreken. Wel kwam men tot de conclusie dat het opzetten van een goede scholing een eerste vereiste was, waaraan het Algemeen Sekretariaat later nog toevoegde, dat de bij deze scholing opgedane kennis moet worden gesystematiseerd en in een revolutionair kader moet worden geplaatst, want "er is maar één revolutionaire theorie die met de praktijk verbonden is: de marxistische. Zo lang het kapitalisme de heersende economische en politieke vorm is, is de analyse van MARX bruikbaar".

Zowel uit discussies over strategie en actiepraktijk, als over organisatievorm e.d. is gebleken, dat de Bond voor Dienstplichtigen een "socialistische soldatenorganisatie" wil zijn en er is dan ook in haar theorie een ontwikkeling van algemeen anti-kapitalistisch in meer dogmatisch marxistische richting merkbaar, waarbij de mogelijkheid niet geheel moet worden uitgesloten, dat de BVD in de toekomst de politieke leiding zal overdragen aan een andere, al dan niet reeds bestaande revolutionaire organisatie. Thans echter is hiervan nog geen sprake, hetgeen al

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

heeft geleid tot een conflict met de SJ, dat echter weer opgelost schijnt te zijn.

Ondanks al haar theoretische pretenties heeft de BVD in de praktijk de afgelopen maanden maar een vrij pover bestaan geleid. Vooral sinds zij sabotage-acties heeft afgezworen (motief: het zet de soldaten tegen elkaar op, in plaats van het aankweken van solidariteit) zijn er vrijwel geen belangrijke landelijke acties meer gevoerd. Wel is de uitgifte van de "Soldatenkrant" vanaf september 1970 een succes gebleken; de oplage bedraagt thans ongeveer 6000 exemplaren, doch sinds enige tijd klagen enkele burgerafdelingen er over, dat de verkoop terugloopt. Daarbij is het niet duidelijk, of dit een gevolg is van het afnemen van colportage-activiteiten, of dat de soldaten de inhoud minder aantrekkelijk gaan vinden. Zeker is dat de "Soldatenkrant" de dienstplichtige militair nauwelijks meer politiek bewust heeft gemaakt en als zodanig als een mislukking beschouwd kan worden. Ook de andere activiteiten hebben in dit opzicht nauwelijks een rol gespeeld en de enige succesjes van de BVD lagen op het terrein van de pure belangenbehartiging. In dit verband kan worden opgemerkt dat de BVD enkele malen kans heeft gezien (tijdelijk) te infiltreren in afdelingsbesturen van de VVDM. Blijvende successen bleven ook hier echter uit, zowel als gevolg van het ontbreken van een krachtige politieke leiding, alsmede door de activiteiten van de legerleiding, die onderkende BVD-soldaten herhaaldelijk overplaatste.

Ook de burgerafdelingen leiden geen florissant bestaan. Weliswaar zijn er een aantal actieve afdelingen, doch vele afdelingen blijken slechts op papier te bestaan, of ontplooiën geen activiteiten naar buiten.

VERTROUWELIJK

De Rode Jeugd (R.J.)

Medio mei 1967 ontstond er een onduidelijk, maar, aangezien persoonlijke motieven een rol speelden, ernstig meningsverschil over de wijze van uitgeven van een speciaal jongerenblad binnen de Bond van Nederlandse Marxisten-Leninisten (BNML), een pro-Chinese groepering onder leiding van Chr. BISSCHOT. Dit resulteerde in het uittreden van enkele minder star dogmatische jonge leden. Een tweetal van deze jongeren, Willem OSKAM en Joost van STEENIS, richtte hierop met enkele anarchistisch getinte figuren een eigen "marxistisch-leninistische" jongerenorganisatie op, met als spreekbuis het aanvankelijk slecht gestencilde blaadje "Rode Jeugd".

Al direct kenmerkte deze groepering zich door deelname aan de meest uiteenlopende straatacties, waarbij aantasting van de openbare orde haar voornaamste motief scheen te zijn. Daarbij werd duidelijk, dat de activiteiten van de "Rode Jeugd" sterk afhankelijk waren van de plaatselijke aanvoerders. De landelijke organisatie bleek weinig sterk te zijn.

Pas in 1969 kreeg de "Rode Jeugd" een enigszins duidelijker ideologisch en organisatorisch fundament, toen er op het eerste landelijke congres (op 10 mei 1969) een landelijk "beginsel- en actieprogramma" werd aangenomen. Daarin werd gesteld, dat "de Rode Jeugd zich baseert op het marxisme-leninisme, dat wil zeggen op de leer van MARX, ENGELS, LENIN, STALIN en MAO TSE TUNG en erkent dat MAO TSE TUNG de grootste marxist-leninist van deze tijd is." Het democratisch centralisme werd als organisatorisch principe aanvaard, terwijl voorts besloten werd tot het werken in cellen van 3 tot 7 man. In theorie bezat de Rode Jeugd vanaf dat moment een, zij het wankel, basis, in de praktijk veranderde er echter weinig: tot op het ogenblik spelen persoonlijke motieven en min of meer anarchistische neigingen een grotere rol dan de ideologie.

Nog steeds zijn de Rode Jeugd afdelingen plaatselijk vrijwel autonoom georganiseerd en hoewel er een aantal landelijke actiepunten bestaan zoals "afschaffing van de jeugdlonen, uittreding van Nederland uit de NATO" e.d., worden de meeste acties gevoerd naar aanleiding van plaatselijke omstandigheden.

De Rode Jeugd, die naar schatting tussen de 200 en 300 leden telt, heeft afdelingen in Amsterdam, Eindhoven en IJmuiden en voorts groepen in Den Haag, Helmond, Kampen en Den Bosch. De grootste en tevens meest actieve afdelingen zijn die te Eindhoven en IJmuiden. Vooral de afdeling Eindhoven is de laatste jaren zeer actief geweest, mede in die zin dat zij illegale praktijken niet geschuwd heeft:

- augustus/september 1970 : aanslag met molotov-cocktail op het huis van de burgemeester, aanslag met molotov-cocktail op het huis van een politie-agent, beide gepleegd door de RJ-er Henk WUBBEN,
- eind maart 1971 : 200 parkeerplaatsen met ijzerkit dichtgesmeerd,
- begin april 1970 : door 4 RJ-ers brand gesticht in een leegstaand huis.

Te Eindhoven beschikt de R.J. ook over de "centrale drukkerij", waar verschillende periodieken van de R.J. en andere marxistisch-leninistische organisaties gedrukt worden. Overigens heeft ook de afdeling IJmuiden de beschikking over een drukpers. Het is nog steeds niet duidelijk hoe deze kleine, niet-kapitaalkrachtige organisatie aan de daarvoor benodigde gelden is gekomen.

Behalve het blad de "Rode Jeugd" (landelijk) geeft de R.J. plaatselijk verschillende blaadjes uit, zoals "De Vonk" (bedrijfskrant van de R.J. IJmuiden), "Iskra" (Inter Scholair Krant, Eindhoven) en tientallen pamfletten.

Een recent verschenen reeks artikelen in de "Rode Jeugd" is gewijd aan de "stadsguerrilla", een guerrillamethode zoals die in de grote steden van Brazilië gevoerd is, hetgeen zou kunnen duiden op een verdere radikalisering van de organisatie. Weliswaar beschouwt de R.J. deze serie slechts als discussiemateriaal, maar het is niet uitgesloten dat de R.J. van deze methodiek in de toekomst gebruik zal maken "wanneer de tegenstellingen in het kapitalisme zich verscherpt hebben".

Ook de "Rode Jeugd" is betrokken geweest, en nog steeds betrokken, bij pogingen om tot samensmelting van de verschillende maoïstische groeperingen in Nederland te komen. Tot dusver hebben deze geen succes gehad; de veelal persoonlijke rivaliteit van de

verschillende "leiders" maakt het ook niet waarschijnlijk dat er in de naaste toekomst een bundeling plaats zal vinden (uitgezonderd dan in de vorm van een tijdelijke samenwerking bij lokale acties).

Individuele R.J.-leden hebben wel contact gezocht en onderhouden met de Chinese en Albanese vertegenwoordigingen, zelfs zijn er R.J.-ers die op uitnodiging van de Chinezen een bezoek hebben gebracht aan China, evenwel in hun kwaliteit van leden van een andere maoïstische organisatie.

Eerst onlangs heeft de "Rode Jeugd" een officiële uitnodiging ontvangen om in de loop van dit jaar R.J.-leden naar China te zenden. Waarschijnlijk speelt het feit dat de Chinezen (nog) niet besloten hebben welke maoïstische groepering in Nederland hun gunsten waardig is hierbij een rol, zodat zij in principe contacten onderhouden met alle maoïstische organisaties, zo ook met de "Rode Jeugd".

Volksunie.

Na het afsluiten van het vorige M.O. is bekend geworden, dat de Volksunie haar leidend beginsel, dat vrijwel identiek was aan het leidend beginsel van de NSB, althans naar buiten toe heeft laten varen.

De redenen hiervan zijn niet bekend, doch mogelijk is dit geschied op initiatief van Mr. ZOETMULDER uit Amsterdam, de juridisch adviseur van de Volksunie. Hij heeft namelijk het Programma en het Reglement van Orde bestudeerd en omgewerkt tot Statuten, zodat de Volksunie in de nabije toekomst mogelijk rechtspersoonlijkheid zal trachten te verwerven.

ONTWIKKELINGEN IN DE INTERNATIONALE COMMUNISTISCHE BEWEGING

In Joegoslavië laaiden de politieke hartstochten de laatste maanden zo hoog op dat de 79-jarige TITO zich genoopt voelde krachtig met de vuist op het preekgestoelte te slaan. Zijn opgeschrikte gehoor hield hij het gevaar voor van scheuring in de Joegoslavische eenheid. Aanleiding tot de controversen die het land beheersen, is de voorgestelde grondwetswijziging. Deze heeft vooral ten doel de opvolging van president TITO te regelen en meer autonomie te bewerkstelligen voor de deelrepublieken waaruit Joegoslavië is samengesteld. Hoewel die grotere autonomie in principe door de republieken is aanvaard, leidt juist deze kwestie tot heftige meningsverschillen. Het is nl. de uitwerking in concreto die allerlei oude en nieuwe rivaliteit doet opleven. Het politieke klimaat werd nog extra verslechterd door de klacht van de Kroatische partijleiding dat de federale veiligheidsdienst haar in diskrediet probeerde te brengen door te beweren, dat zij contact zou hebben met de Ustasiebeweging. Deze van oorsprong fascistische organisatie ijvert, vooral in het buitenland, voor een zelfstandig Kroatië. Een deel van de leiding tracht daarbij sinds kort de steun van de Sowjet-Unie te krijgen.

TITO begon zijn pogingen orde op zaken te stellen door het partijpresidium en een aantal verantwoordelijke funktionarissen uit de deelrepublieken op Brioni bijeen te roepen. Men vergaderde van 27 tot 30 april. Na afloop werden straffe maatregelen aangekondigd: de Liga van Joegoslavische Communisten zou worden gezuiverd van defaitistische elementen. De pers moest weer in de pas lopen en de universiteiten zouden worden ontdaan van degenen, die laster verspreidden. Om verdere frikties zoveel mogelijk te voorkomen besloot het presidium dat de voorgestelde constitutionele wijzigingen zo snel mogelijk zullen worden gerealiseerd. Geheel in de lijn van TITO's uitlatingen dat de eenheid eerst in de partij zelf moest worden hersteld, besloot het presidium verder tot het op korte termijn bijeenroepen van een partijconferentie. Deze zal beslissen over de organisatorische en ideologische problemen van de partij.

TITO heeft al duidelijk gemaakt niet te wensen dat de Liga wordt omgevormd tot een alliantie van zes onafhankelijke partijen

(voor elke deelrepubliek één). De decentralisatie op staatkundig gebied (grotere autonomie voor de republieken) zal kennelijk worden gecombineerd met meer centralisatie in de partij. Het Ustashi-incident (de beweging was in deze zelfde periode verantwoordelijk voor de moord op de Joegoslavische vertegenwoordiger in Zweden) werd door TITO aangegrepen als een mogelijkheid zijn beroep op de eenheid kracht bij te zetten door het beeld op te roepen van Joegoslavië ondermijnende buitenlandse vijanden.

Tijdens het tweede congres van Joegoslavische zelfbestuursorganen, van 5-8 mei in Serajewo, dreigde TITO opnieuw met strenge maatregelen tegen de "verstoorders van de eenheid". Maar hij noemde, in tegenstelling tot wat hij had beloofd, geen namen. Naast de partij wees TITO de arbeidersklasse aan als het tweede belangrijke element dat de eenheid van Joegoslavië in stand moet houden. De president zou niet alleen door zijn oude partijkameraden maar vooral ook door hoge legerkringen tot zijn krachtig optreden zijn aangezet.

In Tsjechoslowakije vond van 25 - 29 mei het herhaaldelijk uitgestelde 14e partijcongres plaats. Naast de bijna 1200 gedelegeerden waren buitenlandse partijvertegenwoordigers uit 73 landen aanwezig, onder wie de partijchefs uit de Warschau Pact-landen met uitzondering van Roemenië. De Roemeense partij zond, evenals de Joegoslavische, een functionaris van het tweede échelon, terwijl de grootste Westerse partij, die van Italië, slechts een waarnemer afvaardigde. De Britse partij liet op het laatste ogenblik haar afvaardiging niet afreizen, toen zij van de Tsjechoslowaakse organisatoren geen toestemming kreeg een congresbijdrage te leveren, waarin de invasie in Tsjechoslowakije als een "ernstige fout" werd aangemerkt. De Italiaanse waarnemer werd overigens metterdaad belet een eveneens kritische begroetingsboodschap voor te lezen. De Spaanse partij had reeds bij voorbaat te kennen gegeven niet te willen deelnemen aan dit, wat zij noemde "normalisatie-congres".

Inderdaad stond het congres geheel in het teken van de "normalisatie", die volgens partijleider HUSAK in zijn rapport thans afgesloten was, omdat voldaan was aan de taak de partij te zuiveren en haar marxistisch-leninistische karakter te herstellen. Zich rechtstreeks tot de CPSU-leider wendend, zei HUSAK: "Uit naam van onze hele partij brengen wij onze diepe dankbaarheid tot uit-

drukking aan partij, regering en volk van de Sowjet-Unie en inzonderheid aan U kameraad BREZHNEV", voor de "internationalistische hulp" die Tsjechoslowakije in augustus "voor burgeroorlog en contra-revolutie heeft behoeft". De bondgenoten hadden zijns inziens gehandeld "uit begrip voor de vrees van de Tsjechoslowaakse communisten en arbeiders, die om hulp vroegen". Hij hekelde nog eens in alle felheid de "liquidatie-politiek" van DUBCEK, maar ging evenmin voorbij aan het falen van diens voorganger NOVOTNY, die verzuimd had de fouten van de jaren vijftig te corrigeren en geen lering had getrokken uit de "Hongaarse contra-revolutie" van 1956. HUSAK bewandelde zorgvuldig de middenweg, die BREZHNEV een maand tevoren op het 24e CPSU-congres had uitgestippeld, door zich zowel af te zetten tegen de "rechts-revisionisten" als tegen de ultra-conservatieven. Net als BREZHNEV stelde hij ook een straffere partijdiscipline in heel het maatschappelijk leven in het vooruitzicht, gekoppeld aan de belofte van grotere welvaart.

In zijn internationale paragrafen volgde HUSAK eveneens slaafs de lijn die zijn Sowjetrussische collega heeft aangegeven.

BREZHNEV honoreerde deze volgzaamheid door HUSAK en SWOBODA in zijn redevoering ten tonele te voeren als "echte patriotten en internationalisten", die zich onvermoeibare strijders voor de zaak van het socialisme hadden getoond. Hij verzekerde het congres dat "de strijd tegen het reformisme" in Tsjechoslowakije definitief als gewonnen kon worden beschouwd en richtte bedekte waarschuwingen aan het adres van de extreem-conservatieve partijvleugel, die een nog grondiger zuivering voorstaat. Daarmee gaf BREZHNEV overduidelijk zijn zegen aan het HUSAK-regiem.

De enige dissonant kwam van de kant van de Hongaarse partijleider KADAR, die in zijn rede een verrassend afwijkende interpretatie gaf van de Tsjechoslowaakse bezetting. Volgens KADAR waren de Tsjechoslowaken in 1968 heel wel in staat geweest hun probleem zelfstandig op te lossen en was het enige motief voor de militaire interventie gelegen in de - overigens nergens exact geadstrueerde - externe dreiging van de zijde van de "imperialisten", dus niet in het interne risico van burgeroorlog of contra-revolutie.

Het congres heeft op de laatste dag een nieuw, 115 leden tellend CC gekozen, waarin slechts 25 leden van het vorige CC terugkeerden. Niet herkozen werden vooral vroegere NOVOTNY-aanhangers maar ook de nog spaarzame "liberaal" gezinden.

Net als in de CPSU, werd de status quo aan de "sjechoslowaakse partijtop zo goed mogelijk bewaard. De belangrijkste mutatie was het vertrek uit het elf leden tellende partijpresidium van de laatste DUBCEK-medewerker ERBAN, die vervangen werd door de notoire Sowjetcollaborateur HOFFMAN. HUSAK werd als partijleider herkozen, zij het niet langer met de titel "eerste partijsecretaris" maar "algemeen secretaris", geheel naar Sowjetvoorbeeld. Het ziet er naar uit dat de strijd tussen de ultra-conservatieven en de gematigde "centristen" voorlopig onbeslist blijft. Enerzijds werd voortdurend gezinspeeld op de "afsluiting van de normalisatieperiode", anderzijds laten de herziene partijstatuten de mogelijkheden voor een "permanente zuivering" open.

In Oost-Duitsland werden op 3 mei belangrijke wijzigingen in de top van het SED-apparaat bekend gemaakt. De Oostduitse partijleider en president, de 77-jarige Walter ULBRICHT, werd tijdens het 16 CC-plenum van de SED op eigen verzoek van zijn functie van eerste partijsecretaris ontheven en benoemd tot voorzitter van de SED, een nieuw gecreëerde (ere)functie, waarin de partijstatuten niet voorzien. Als ULBRICHT's opvolger werd aangewezen de al jaren als "kroonprins" beschouwde 58-jarige Erich HONECKER, Politburolid en partijsecretaris voor het leger, de veiligheidsdiensten en het partijkader. Bepaald onverwacht kwam deze functiewisseling niet, aangezien in het recente verleden hieromtrent regelmatig geruchten de rond hadden gedaan in verband met ULBRICHT's leeftijd en gezondheid.

Evenmin verrassend was het feit dat HONECKER tot ULBRICHT's opvolger werd benoemd, hoewel er indicaties aan te wijzen zijn, die erop kunnen duiden dat aan deze benoeming een zekere machtsstrijd is voorafgegaan. Bepaald opmerkelijk is namelijk dat de "protocolbewuste" Oostduitse massamedia gedurende het laatste jaar bij herhaling zijn afgeweken van de door het zevende SED-congres vastgestelde rangorde en als tweede man in de DDR-hiërarchie regelmatig premier STOPH noemden vóór HONECKER. Dit gebeurde zelfs nog in het Oostduitse partijdagblad "Neues Deutschland" van 27 april j.l.. Medio mei werden enige andere mutaties bekend in de leiding van de SED en in de Oostduitse regering. Politburolid en eerste secretaris van de SED voor het district Berlijn, Paul VERNER, die algemeen beschouwd wordt als een HONECKER-aanhanger, heeft toen laatstgenoemde functie opgegeven om, zoals het Oostduitse persbureau ADN meedeelde,

"verantwoordelijke taken in de partijleiding over te nemen". Voorts werd Politburolid en eerste SED-secretaris voor het district Halle, Horst SINDERMANN, benoemd tot "eerste plaatsvervangend minister-president" naast de reeds deze functie bekledende Alfred NEUMANN. Volgens de "Neue Zürcher Zeitung" van 16 mei is deze benoeming een voorteken van andere mutaties, aangezien het statuut van de ministerraad van de DDR niet voorziet in de mogelijkheid dat er twee "eerste plaatsvervangende premiers" zijn. Speculatieve beschouwingen in dit verband spreken van de mogelijkheid van het "wegpromoveren" van premier STOPH tot president en de benoeming van SINDERMANN tot premier.

Naast premier STOPH, die vorig jaar voor besprekingen met Bondskanselier BRANDT naar Erfurt en Kassel ging en zich daar hard maar zakelijk opstelde, wekt HONECKER de indruk een meer ontoegeeflijke vijand van de sociaal-democratie te zijn en daarmee van de regering in Bonn.

Tijdens zijn inaugurale rede als partijleider op 3 mei gaf hij er duidelijk blijk van een "volledige scheiding" te willen tussen de Bondsrepubliek en de DDR. Hij stelde bij deze gelegenheid dat "het construeren van bijzondere betrekkingen tussen de imperialistische Bondsrepubliek en de socialistische DDR" een "aanslag zou betekenen op de realiteit" en "nieuwe hindernissen zou opwerpen in het streven naar veiligheid in Europa".

Het lijkt dan ook aannemelijk dat in de verhouding tot de Bondsrepubliek de belangrijkste richtlijn van HONECKER's handelen gevormd zal worden door het streven naar volkenrechtelijke erkenning van de DDR door de Bondsrepubliek, zonder dat van DDR-zijde de bereidheid aanwezig zal zijn tot het doen van belangrijke concessies, b.v. inzake de kwestie West-Berlijn.